

► Жељко Ковачевић, министар
индустрије, енергетике и рударства РС
**ПОДСТИЦАЈИ ЗА КОНКУРЕНТНОСТ
И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ ИНФРАСТРУКТУРУ**

► РАРС
ПОДРШКА ОПШТИНАМА И ЛОКАЛНИМ АГЕНЦИЈАМА

► Радован Пазуревић,
предузетник
**ЗА УСПЕХ
ПОТРЕБНА ВИЗИЈА
И ОГРОМАН РАД**

О БРОЈ 18 | О ЈУЛ/АВГ | О 2013.

Републичка агенција
за развој малих и
средњих предузећа

Предузетник

Тема броја:

ИНВЕСТИТОРИ

у потрази за добрим идејама

У Бањој Луци одржан Трећи Форум о запошљавању младих

Трећи Форум о запошљавању младих, који организује Пројекат запошљавања младих (YEP), уз финансијску подршку Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC), у сарадњи са Републичком агенцијом за развој малих и средњих предузећа и Заводом за запошљавање РС, одржан је 12. јуна у Бањој Луци. На Форуму је учествовало стотињак особа, представника младих, послодаваца, завода за запошљавање и министарстава који су кроз дискусију покушали дати препоруке којима би се омогућило смањење незапослености младих у БиХ.

Препоруке младих за послодавце:

- већа промоција рада и потреба послодаваца: пружање јасније слике о томе чиме се послодавци баве како би млади имали јасну слику шта послодавац тражи од потенцијалног упосленика,
- већа транспарентност у раду: пружање јасних и конкретних информација младима о резултатима конкурса за запослење како би младима било јасно у ком правцу треба даље да се унапређују и самим тим буду конкурентнији,
- послодавци би требали младима да обезбиједу квалитетнију едукацију с циљем подизања њихове компетентности и конкурентности.

Препоруке младих за Заводе за запошљавање

- у оквиру својих активности упознавања младих са стањем на тржишту рада, презентације учинити јаснијим и приближити их младом човјеку на њему разумљив начин,
- појачити комуникацију са послодавцима у сврху боље

размјене информација о постојећим потребама за радницима и дефицитарном кадру,

- јачати функцију посредовања Завода за запошљавање.

Препоруке послодаваца младима

- млади би требали да буду аутентичнији при интервјуима за посао како би послодавац могао реално да процјени њихове способности, те неопходна улагања у додатну обуку у случају запошљавања,
- млади треба да константно унапређују своје компетенције и имају активан став у односу на професионални развој.

Препоруке послодаваца, представницима релевантних институција за запошљавање и образовање:

- функционалнија комуникација свих нивоа образовања са послодавцима како би млади по завршетку школовања били што спремнији за конкретан рад за који су се школовали,
- идентификовати све организације и актере у посредовању при запошљавању како би се обезбиједила усаглашеност и свеобухватнија припрема младог човјека за тржиште рада.

Препоруке Завода за запошљавање:

- иницирати код Министарства просвјете рјешење проблема стицања праксе средњошколаца и студената у смјеру јачег повезивања образовног система и привредног сектора,
- Завод за запошљавање ће максимизирати активности у смислу каријерног савјетовања према младима са акцентом на завршне разреде основних и средњих школа,
- кроз Клубове за тражење посла промовисати тражена занимања – занимања која требају послодавцима,
- кроз Клубове за тражење посла и савјетодавни рад ће се организовати радионице о теми подстицања предузетничког духа код младих,
- потребно је поједноставити процедуре у оквиру система образовања одраслих – њихове преквалификације, доквалификације и стручног оспособљавања,
- медијски промовисати позитивна искуства посредовања при запошљавању младих људи.

На основу вођене дискусије и ових закључака биће публикован билтен Форума о запошљавању младих и достављен надлежним институцијама, а у исто вријеме ће се преговарати са надлежним институцијама, послодавцима, организацијама младих које се препоруке могу имплементирати и на који начин. Информација о имплементацији препорука биће презентована на наредном Форуму о запошљавању младих који је планиран за октобар 2013. године.

ИНВЕСТИТОРИ ТРАЖИЛИ ДОБРЕ ПОСЛОВНЕ ИДЕЈЕ

Идеја о покретању форума на којем би се сусрели инвеститори са младим људима који имају пословну идеју која почива на нечему новом, инвентивном и комерцијално искористивом, потекла је од стране власника и оснивача „Europe unlimited” и суоснивача “Balkan unlimited” са сједиштем у Скопљу.

Повод за организовање оваквог инвестиционог форума била је промјена на тржишту такозваног „онлајн” пословања. Прије десетак година, инвеститори су посматрали и оцјењивали неки интернетски пословни подухват, чекали да се стабилизује и преживи „дјечије болести” и омогући им процјену тренда пословања, на бази које су се одређивале вриједности таквих

компанија и њихова инвестициона привлачност. То је значило да су млади људи морали сами обезбиједити капитал и започети превођење идеје у стварни и реални посао. Када се посао „деси”, ако тржиште прихвати тај сервис, брзина раста и потенцијал су стоструко увећавани у врло кратком времену.

Продаја акција или инвестирање у овакве компаније постало је предмет интереса „великих” инвеститора, који су врло брзо схватили да су закаснили у смислу остварења профита на неком улагању. Ово је довело до промјене политике инвеститора у смислу када, у којој фази и у ком обиму се исплати улагати у идеје које имају потенцијал и на основу чега тај потенцијал вредновати. У исто

вријеме све више младих људи имају добре идеје, комерцијално врло обећавајуће и са могућим великим потенцијалом, јер је ова врста посла постала много доступнија ширем простору и великом броју младих. Постало је врло приступачно и јефтино идеју довести до функционалног производа или услуге, али је и даље остало исто „скупо” и “захтјевно” претворити је у стварни, релани бизнис, односно регуларну компанију са запосленицима, просторијама и опремом и исфинансирати првих неколико мјесеци или година пословања у очекивању профита. Ако идеја успије, профит је велики и обећавајући, али га треба дочекати, односно процијенити потребно улагање - „чекање”!

Дакле, десило се да су млади људи спремнији и способнији своју идеју представити у готовој форми, а инвеститори су одлучили улагати у раније фазе, већ на самом почетку, дакле помоћи младима да издрже „тест тржишта у времену и простору“. Једноставно, показало се да се исплати улагати раније, јер је инвестиција мања, и ако једна од десет инвестиција донесе резултат, он је обично такав да покрије све губитке и још увијек донесе импозантан профит.

Балкански инвестициони форум у ствари је вријеме и мјесто на којем се сусрећу управо идеје и инвеститори, на којем се јавно изнесу идеје и на тај

начин јавност је упозната како о производу или услузи, тако и о власнику идеје и вриједности која је процијењена. То истовремено, на неки начин и штити „ауторска права“, иако не правно и званично, али свакако у пракси, јер инвеститори „не краду“ идеје, они купују дио власништва над идејом и рачунају на исто толики дио профита који се оствари!

У Софији је почетком јуна одржан трећи форум који је према оцјени учесника и организатора био врло успешан. Следећи ће се одржати у јесен у Тирани (Албанија), потом у мају 2014. у Републици Српској и тако редом, сваки пут на другом мјесту и у другој земљи Балкана, два пута годишње. Путујући форум осмишљен је како би се умањили трошкови путовања оним младим људима који нису у могућности покривати трошкове, али и ради синергијског ефекта и повећања атрактивности за потенцијалне инвеститоре.

Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа (РАРС) препознала је снагу и важност оваквих догађаја у томе што младима у Републици Српској омогућава да

иступе и презентују своју идеју пред „глобалним инвестиционим играчима“ што је до сада било готово немогуће и приступили смо групи агенција, институција и организација које воде овај процес. Пројекат „VIBE“ који се финансира уз помоћ ЕУ ИПА средстава, у оквиру којег је форум и организован, почео је ове године и трајаће до краја 2014. Надамо се да ће произвести ефекат трајног постојања овог форума, али и оправдати организовање сличних локалних форума, који треба да

покрену и домаће инвеститоре и њихов капитал који, у недостатку идеја, завршава или у банкама, или у некретнинама.

Озбиљност коју страни инвеститори посвећују овом сегменту пословања, отвориће очи и нашим власницима капитала. Присутством на оваквим догађајима наши инвеститори имају прилику срести се и попричати са страним инвестиционим фондовима и спознати механизме и промишљања како се капитал може и другачије уложити и оплодити, умјесто једноставног чувања у банкама, или куповином некретнина које се не користе у функцији стварања нове вриједности.

аутор текста

СЛОБОДАН МАРКОВИЋ

в.д. директор РАРС

VIBE - “Venture Initiative in the Balkan Europe”

Пројекат се финансира у оквиру Четвртог позива за Транснационални програм за Југоисточну Европу. Учествује 20 партнера из 12 земаља од чега је шест земаља чланица ЕУ (Словенија, Италија, Мађарска, Румунија, Бугарска и Грчка) и шест земаља које нису чланице ЕУ (БиХ, Хрватска, Црна Гора, Србија, Албанија и БЈР Македонија). Вођа пројекта је Агенција за предузетништво, иновације, развој, инвестиције и туризам Републике Словеније (СПИРИТ). VIBE пројекат је усмјерен на развој иновативног и предузетничког система широм Југоисточне Европе чији је циљ да подстакне приватне инвестиције у иновативне предузетничке компаније у партнерству са јавним иницијативама и улагањима. Циљне групе у пројекту су нова мала и средња предузећа из иновативног сектора која су препозната од значајних регионалних агенција, или агенција за иновације и регионалних инкубатора, инвестиционих оператера на државном нивоу, инкубатора и пословних анђела. Циљна група су и институције за инвестиције и финансирање са фокусом на мала и средња предузећа, регионалне, секторске и државне агенције за иновације укључене у подстицање улагања, интернационализацију, пренос знања и развој предузећа у почетном периоду и креатори политика.

ПОДСТИЦАЈИ ЗА БОЉУ КОНКУРЕНТНОСТ И ПРЕДУЗЕТНИЧКУ ИНФРАСТРУКТУРУ

Основни разлози за доношење новог Закона о развоју малих и средњих предузећа јесу побољшање пословног амбијента за развој малих и средњих предузећа у Републици Српској и потреба спровођења Споразума о стабилизацији и придруживању којим је преузета обавеза јачања области МСП, као и обавеза спровођења смјерница утврђених у Европском акту за мала и средња предузећа, каже за «Предузетник» **Жељко Ковачевић**, министар индустрије, енергетике и рударства РС.

- На основу Одлуке Владе Републике Српске на радној верзији овог закона проведена је пуна процјена утицаја прописа у којој су учествовале све институције релевантне за ову област укључујући министарства, коморе, удружења послодаваца, агенције, органе јединица локалне самоуправе и друге. Кроз процјену утицаја прописа извршена је анализа стања у овој области и дате препоруке и опције за њихово побољшање. Одређене законске одредбе побољшане су на основу сугестија и коментара народних посланика, који су дати током разматрања Нацрта Закона у Народној скупштини, те мишљења ресорних министарстава, Привредне коморе и других институција—истиче Ковачевић.

На којим ће се принципима, према новом Закону, развијати ова област?

Принципи развоја МСП у Републици Српској су у потпуности усклађени са ЕУ актом за мала и средња предузећа а односе се на: интегрисање предузетништва у образовни систем и едукацију предузетника у циљу унапређивања пословања МСП; стварање услова да МСП, која су престала са обављањем дјелатности, при новом отпочињању пословања имају исти положај као и друга МСП на тржишту; доношење прописа који доприносе економичнијем пословању и константном расту МСП; успостављање брзог и једноставног начина регистрације, као и омогућавање електронске комуникације са надлежним органима; поједностављења поступака који се односе на јавне набавке и додјелу подстицаја, као и олакшан приступ информацијама потребним за пословање МСП; побољшање приступа новчаним средствима код финансијских институција и организација; развијање свијести о потреби усклађивања пословања са стандардима ради подизања конкурентности МСП на иностраном тржишту; подстицање пословања МСП заснованог на знању, иновативности, савременим научнотехнолошким достигнућима и организацији управљања; подстицање МСП на успостављање система заштите животне средине рационалним коришћењем природних ресурса и подстицање МСП за веће учешће на тржишту. Треба нагласити да већину ових активности Влада и њене институције већ проводе, а тренутно је

свакако најзначајнија Реформа регистрације пословања.

Предвиђа ли нови закон подстицаје за развој МСП?

Подстицајна средства су веома значајна за развој МСП, а предвиђено је да се додјељују у сврху побољшања конкурентности и суфинансирања успостављања и јачања предузетничке инфраструктуре. Подстицаји ће се моћи добити за успостављање међународних стандарда који се тичу пословања МСП, развој и успостављање информационих технологија за потребе пословних активности, примјену пословних и техничких иновација у пословању, пружање стручних услуга и едукацију почетника у пословању, запослених у области МСП, предузетница, младих и других, као и за учешће на сајмовима и изложбама, организовање конференција, електронске промоције МСП и других облика промоције МСП. Такође, омогућено је подстицање едукације, промоције, као и помоћ у набавци опреме и алата за дјелатности старих и умјетничких заната и домаће радиности. Подстицајна средства за успостављање и јачање предузетничке инфраструктуре моћи ће се добити за израду пројектне документације за пословну зону, изградњу инфраструктуре и промоцију зона, адаптацију или реконструкцију простора за предузетничке инкубаторе, набавку опреме за потребе инкубатора и едукацију корисника услуга инкубатора, као и за израду студија оправданости за успостављање кластера, подршку развоју производа кластера и едукацију и промоцију чланова кластера. Новим законом детаљније је разрађена процедура додјеле средстава (уредба о подстицајима, план утрошка, јавни позив, комисија, додјела средстава, обезбјеђење, праћење и извјештавање и др).

Нови закон предвиђа Савјет за развој МСП и предузетништва. Шта је његов задатак и ко га чини?

То је савјетодавно тијело Владе које прати стање у области МСП у циљу унапређивања њиховог развоја. Броји девет чланова који су представници Министарства индустрије, енергетике и рударства, Министарства финансија, Министарства за економске односе и регионалну сарадњу, Министарства просвјете и културе, Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа, Привредне коморе, Занатско-предузетничке коморе и два представника МСП на приједлог Привредне и Занатско-предузетничке коморе. Савјет именује Влада на период од четири године, а чланови савјета за свој рад не примају накнаду.

Да ли су новим законом предвиђена побољшања одредби Стратегије развоја МСП ?

Свакако. Новим Законом су у односу на важећи закон прецизиране одредбе које се односе на доношење

Стратегије развоја МСП, њен садржај, начин доношења и период важења. Предвиђено је да у изради Стратегије учествују сва релевантна министарства и друге институције надлежне за послове привреде, а Министарство индустрије, енергетике и рударства је, у складу са законом, носилац израде исте.

Новим законом дошло је до измјене у дефиницији малих и средњих предузећа. На шта се оне конкретно односе?

Према новом закону односно новој дефиницији статус МСП имају привредна друштва, друга правна лица и предузетници који просјечно годишње запошљавају мање од 250 радника, који су независни у пословању и који остварују укупни годишњи приход мањи од 8.000.000 КМ или имају вриједност пословне имовине до 4.000.000 КМ. Критерији који се односе на број запослених сада су усклађени са ЕУ дефиницијом, док су финансијски критерији усклађени са Законом о рачуноводству и ревизији. Разлог за усклађивање са нашим Законом о рачуноводству и ревизији је чињеница да су финансијски критерији из ЕУ дефиниције високи за наша МСП те ће се потпуно усклађивање са овим критеријима извршити када се за то стекну услови. Веома битно је да су у смислу овог закона и предузетници посматрани под појмом МСП, што је новина у односу на важеће рјешење. У новом закону дефинисан је и појам „предузетничка инфраструктура“, а побољшане су и дефиниције облика предузетничке инфраструктуре (пословних зона, кластера, технолошког парка и инкубатора). По први пут је предвиђено доношење Правилника о условима и начину успостављања пословних зона чији је циљ да помогну јединицама локалне самоуправе да лакше дефинишу потребне активности и документе за успостављање зона и утврде оправданост њиховог успостављања.

Предвиђене су и промјене у вези пословања агенција за развој МСП?

Новим законом побољшане су одредбе које се односе на Републичку агенцију за развој малих и средњих предузећа у смислу да Агенција постаје јавна служба искључиво фокусирана на развој МСП, наглашена је њена сарадња са локалним агенцијама, измијењена структура управног одбора и уређен надзор министарства над радом Агенције. Чланови управног одбора сада су представници релевантних министарстава чиме ће се побољшати управљање и координација рада Агенције у складу са њеним задацима, те лакше и квалитетније креирати подршка за мала и средња предузећа. Поред наведеног, новим законом побољшане су и одредбе које се односе на рад локалних агенција, а новину представља могућност формирања међуопштинских агенција.

Д.ГАВРИЛОВИЋ-КУЈУНЦИЋ

Координациони састанак са представницима општина и локалних развојних агенција

У складу са обавезама које произилазе из новог Закона о развоју МСП, Републичка агенција за развој МСП успоставила је механизам координације и ради на пружању адекватне подршке локалним заједницама и агенцијама како би повећале апсорпционе капацитете за

ЕУ средства. У том контексту, почетком јула у Теслићу је одржан координациони састанак са представницима локалних управа и локалних развојних агенција у РС на којем су представљене техничке карактеристике недавно објављеног јавног позива ЕУ за финансирање пројеката који подржавају локални економски развој. Ово је наставак активности које Агенција проводи дужи период чији је циљ да се локални тимови за развој адекватно оспособе и одговоре потребама припреме и provedбе развојних пројеката, нарочито оних који се тичу подршке сектору МСП. Као оперативно тијело које ради на цијелом подручју РС, Агенција ће обезбиједити и додатну техничку подршку приликом припреме саме апликације и пружити све неопходне информације заинтересованим јединицама локалне управе. Овим се жели постићи транспарентност самог процеса и ојачати капацитети за апсорпцију средстава из екстерних извора на цијелој територији РС, кроз јачање капацитета и изградњу координационих механизма и развој других инструмената.

Интересантно је да је овакав приступ наишао на позитивно мишљење великог броја страних организација које су присуствовале састанку и за очекивати је да овакав механизам координације буде кориштен и у будућности када и други донатори буду припремали и лансирали позиве за кандидовање пројеката, нарочито у сектору локалног, регионалног или развоја МСП.

Овим позивом у првом плану су јединице локалне управе и њихове стварне потребе, док је досадашњи концепт „дојеле средстава“ према „зацртаним“ циљевима остављен по страни. То значи да стратегије донатора, прије свега Европске комисије, иде у позитивном смјеру и очекивати је такав помак и код других донатора.

М.КАКУЋА

РАРС НА ЈАВНОМ ЧАСУ О ПРЕДУЗЕТНИШТВУ У БРЧКОМ

Представнице Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа присуствовале су јавном часу о предузетништву "Регистрација бизниса и вођење финансија за регистроване бизнисе у БиХ", који је у мају у Брчком организовала Микрокредитна фондација МИ-БОСПО - Мрежа жена у бизнису. Ријеч је о пројекту Америчке агенције за међународни развој (УСАИД) који се реализује у оквиру јавне кампање заговарања за увођење предузетништва у образовни систем БиХ, а поводом Дана женског предузетништва.

Овај догађај био је сјајна прилика да предузетнице науче нешто ново и унаприједи властито бизнис.

- Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа подржава све активности чији је циљ афирмација жена предузетница и подршка женама у бизнису, посебно у руралним подручјима. У том смислу подржали смо и ову активности Мреже жена у бизнису – истакла је овом приликом Маја Кнежевић, представница Агенције.

Јавном часу о предузетништву присуствовале су и чланице Мреже жена у бизнису из Тузле, Брчког, Бијељине, Градачца, Зворника и Сребреника.

Породичне фирме - стуб развоја економије

Породичне фирме треба да добију статус који заслужују, јер се овим фирмама у БиХ нико не бави и не постоји развијена стратегија како помоћи власницима да превазиђу препреке с којима се суочавају – истакнуто је на Првом пословном форуму о теми “Породичне фирме - стуб развоја економије” који је у мају у организацији Центра за едукацију “Pro Educa” одржан у Бањој Луци.

- Потребно је радити на образовању, преношењу искуства и направити нешто што ће младе генерације инспирисати како би као највећи изазов у каријери водили породичне фирме, а не посао у јавној управи. Нова вриједност се ствара једино на тржишту и то 75 посто стварају породичне фирме - рекао је један од предавача на Форуму и међународни стручњак за корпоративно управљање Леонардо Пеклар.

Форум је окупио многобројне привреднике и власнике компанија, представнике власти и медије с циљем да размијене ставове и чују искуства изузетно успјешних представника породичних фирми.

Аутор пројекта “породичне фирме” Драган Мочевић изразио је задовољство јер је више од 200 учесника форума препознало потребу да се додатно едукује о овој врло важној теми за нашу привреду.

- Циљ овог форума је подизање свијести јавности, привредника и

представника власти на свим нивоима о значају породичних фирми које представљају стуб развоја економије. Приближавањем БиХ Европској унији повећаће се изазови, прилике и мотивација за породичне фирме у РС и БиХ - рекао је Мочевић.

Породичне фирме у најразвијенијим земљама остварују више од 50 посто ГДП-а, стварају више од 60 посто запослености и отварају 75 посто нових радних мјеста.

Истраживање које је реализовала “Pro Educa” с власницима породичних фирми у Републици Српској показало је да 64,4 посто фирми на високе позиције не запошљава “непородичне” менаџере, код скоро 50 посто фирми није познато ко ће бити насљедник, а 29 посто власника фирми је у овом тренутку пред пензијом. Код скоро 60 посто њих приходи су се у 2012. години смањили, а 77,4 посто сматра да ентитетска власт не предузима довољне мјере за побољшање услова пословања.

Предавачи на овом скупу су говорили о селекцији кадрова и одабиру насљедника, привлачењу инвеститора, односу међу члановима породице, а у панел дискусијама о изазовима који стоје пред породичним фирмама и мјерама које држава треба да направи како би унаприједила пословање породичних фирми.

САЈАМ ПРАКСИ И СТИПЕНДИЈА

Центар за развој каријере у сарадњи са Пројектом запошљавања младих (YEP) и уз подршку Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC) организовао је током јуна у Бањој Луци „Сајам пракси и стипендија 2013.

Осим сајамског дијела који су чинили штандови и инфо пултови послодаваца-понуђача пракси, организација-понуђача међународних пракси, институција/организација понуђача стипендија, представника институција у РС/БиХ, као и излагача који пружају различите програме неформалног образовања, посјетиоци Сајма могли су да присуствују и занимљивим презентацијама и радионицама.

Такође, организатори су приредили и “Coffe to stay” - опуштено дружење и разговор младих са представницима из политичког, јавног и пословног свијета о модалитетима и начинима за лични и професионални развој у овдашњим условима. Тако су са младима своје искуство подијелили Игор Радојичић, предсједник Народне скупштине Републике Српске, Милан Божић, директор Бањалучке берзе и други.

УКРАТКО...

Инвестиционо-развојна банка РС отворила је нову линију зајмова за предузећа и предузетнике из агроиндустријског сектора са фиксном каматном стопом од четири одсто. Утврђени износи зајмова крећу се од 50.000 до пет милиона КМ са периодом отплате до пет година за набавку обртних средстава, откуп, као и плаћање доспјелог пореза, те до 10 година за рефинансирање постојећих кредитних задужења и набавку основних средстава.

У Бањој Луци је током јуна одржан 17. Међународни сајам намјештаја "САН 2013". На Сајму се представило 50 излагача из Србије, Хрватске, Федерације БиХ и Републике Српске.

БиХ је након више од двије године врло сложених и тешких преговора, склопила споразум о слободној трговини са земљама Европског удружења слободне трговине (ЕФТА). Поред потенцијално позитивних ефеката за привреду БиХ, који се у релативно кратком периоду могу очекивати као резултат отварања тржишта ЕФТА земаља од 13 милиона становника, овај споразум дугорочно представља значајан корак напријед у евроинтеграцијама.

Влада Републике Српске утврдила је Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о занатско-предузетничкој дјелатности, у складу са одређењем да проведе реформу регистрације привредних субјеката, а подразумијева смањење броја потребних процедура, времена и трошкова у поступку регистрације

Влада Републике Српске утврдила је Приједлог закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској ради стварања бољег пословног амбијента и укидања пословних и административних баријера.

Један од задатака из Акционог плана односи се и на потребу усклађивања Закона о регистрацији пословних субјеката у Српској са Законом о привредним друштвима и другим прописима из ове области.

ПРЕДСТАВЉАМО: “УГРА—Агенција за развој МСП Општине Угљевић”

ПОДСТИЦАЈ ЗА ИНОВАТИВНОСТ И ПРИВАТНУ ИНИЦИЈАТИВУ

Агенција за развој малих и средњих предузећа Општине Угљевић (УГРА) основана је са мисијом да у свијету глобализма и нове свјетске економске кризе помогне малим и средњим предузећима, новим или постојећим, да њихове услуге и производи дођу до крајњих корисника на што бржи начин и што јефтиније, да буду упућени у дешавања у свијету, нађу заједнички језик са влашћу, као и да подстакне успостављање пословних инкубатора, запошљавање, отварање нових предузећа, али и очување и унапређење животне средине на подручју општине Угљевић. Визија Агенције је да се Регион Угљевића развије у регион познат по иновативности и са великим бројем младих људи који воде сопствене бизнисе.

Главни циљеви у раду Агенције су формирање базе података о тренутном стању економског развоја у регији; обука запослених у погледу менаџмента, информатике, вођења пројеката, финансија и остали видови едукације; промоција малих и средњих предузећа на сајмовима и организација типских сајмова;

приближавање развојних фондова Европске Уније локалној заједници; повезивање дијаспоре са матицом; помоћ, савјетовање, и заштита малих и средњих предузећа у овим турбулентним временима; организациона, техничка и технолошка сарадња са Привредном комором регије и Републике Српске.

У протеклом периоду Агенција је организовала обуку за израду пројеката ИПА по ПЦМ методи ЕУ, која је подразумијевала петодневну обуку провођења кроз све фазе израде пројекта од утврђивања идеје, матрице логичког оквира, буџета, па све до мониторинга, имплементације и осталих завршних фаза таквих пројеката.

Агенција својим активностима даје и подршку развоју нових занатских дјелатности и микро-предузећа, а учествовала је и у избору најбоље пословне идеје, након чега су исплаћени новчани подстицаји.

Агенција се укључила у пројекат ЕУРЕЛСМЕД, подршка институционалном јачању капацитета за регионални и локални развој, те развој малих и средњих предузећа, који је под покровитељством

Европске Уније.

Агенција подстиче покретање почетних пословних активности у оквиру постојећих и дефицитарних занимања, па је у том контексту организовала и обуку за израду бизнис плана. На обуку су се могли пријавити сви заинтересовани који имају неку пословну идеју и то је била одлична могућност да провере је ли њихова идеја одржива и вриједи ли у њу улагати. Особе које су похађале ову обуку имале су предност у добијању подстицаја.

Агенција такође учествује и у привлачењу страних инвестиција, као што је изградња цементаре, фабрике обуће, пластике итд. У сарадњи са Одјељењем за привреду и друштвене дјелатности Општине Угљевић Агенција израђује годишњи извјештај о стању привреде на подручју ове локалне заједнице.

Осим редовних активности, Агенција пружа техничке и друге услуге свим заинтересованим пословним субјектима и физичким лицима која имају неку пословну идеју, што и јесте њен основни задатак.

ТИМ “УГРА”

Радован Пазуревић, директор и сувласник фабрике обуће “Санино”

ЗА УСПЈЕХ ЈЕ ПОТРЕБНА ВИЗИЈА И ОГРОМАН РАД

Радован Пазуревић, директор је и сувласник фирме „Санино“ д.о.о. Дервента, која данас запошљава 950 радника и сарађује са најпознатијим свјетским брендovima. У његовој фирми плата никада није закаснила, нема рада на црно, порези и доприноси се редовно измирују, кредити на вријеме сервисирају, константно се улаже у опрему, простор, едукацију запослених. У чему је тајна овог успјешног предузетника?

- Нема тајне. Потребна је визија и огроман, огроман рад. Треба имати реалне амбиције и ићи корак по корак, бити коректан. Није лако. Треба доносити тешке одлуке, трпи приватни живот, породица, али могуће је – објашњава Пазуревић.

У приватном бизнису је већ двије деценије. Још прије рата са супругом је покренуо малу производњу заштитних рукавица и то је био одличан посао. Али, њега никада није напуштала жеља да се докаже у обућарству, јер се за ту браншу и школовао.

- Желио сам након основне школе уписати Гимназију, али није било услова. Тешко се живјело. Како је обућарска струка нудила добрим ђацима стипендију, одлучио сам да упишем ту школу, а касније сам се уз рад и додатно образовао. Идеја о властитој производњи ме никада није напуштала, а остварила се тек средином деведесетих година. Прву фабрику супруга и ја отворили смо у Мађарској и успјешно смо је водили скоро седам година. Како је вријеме пролазило, жеља за повратком у Дервенту само је расла и 1999. донијели смо једну од најтежих и најважнијих одлука у животу – да се вратимо. Нисам могао претпоставити колико ће бити тешко, требало је савладати административне баријере, завист, злонамјерност, али чврсто сам вјеровао да ћемо успјети. Кренули смо у изнајмљеном простору са четрдесетак радника. Данас запошљавамо 950 људи у властитим фабричким халама и планирамо да се ширимо и запошљавамо нове раднике. У фирми сада раде и наша дјеца што значи да имамо будућност – каже Пазуревић. На питање како савладава препреке са којима се суочава, каже да су од почетка слиједили филозофију „бити позитиван и коректан према свима“.

- Људи су највеће богатство и то бисмо требали цијенити. Моји сарадници, не волим рећи „моји радници“ јер они нису својина, и ја бијемо битку само за квалитет, рокове и добар производ, да нам свима буде боље. Дијелимо добре, али и лоше тренутке. Уживам да ујутро прођем кроз погон и попричам са људима. То мора бити саставни дио посла. Трудим се да будем друштвено одговоран, јер ја сам потрошио пуно новаца од друштва док нешто нисам научио и сада је ред да то некако вратим. Дуго сам у рукомету и највећа је срећа када видим пуну дворану дјеце и младих који су заокупљени спортом, а не неким другим, лошим стварима – искрен је Пазуревић.

Градећи фирму, додаје он, градимо и имиџ средине у којој живимо.

- Странци са којима сарађујемо сада долазе без предрасуда и са великим респектом. Постали смо препознатљиво име и штета је то не искористити за неке нове послове и нова запошљавања. Близина европског тржишта је наша велика предност и треба је искористити. Морамо се додатно потрудити да створимо интерес код младих људи за она занимања која стварају нову вриједност, јер без тога нема развоја. У Дервенти имамо већ другу генерацију младих која се школује у обућарској струци и сви имају наше стипендије. Спремни смо да најбоље и даље образујемо. Мој сан је да у Дервенти отворимо развојни центар који ће створити основу за комплетну домаћу производњу. Не одустајем од визије да направимо комплетну ципелу. Наравно, треба радити и на развоју базне индустрије. Све је то процес и тражи вријеме, али једном морамо почети – закључује Пазуревић.

Боје продају производе

Одабир боја за амбалажу производа има значајну улогу у маркетиншкој стратегији фирме, открива агенција Лого компани. На свом сајту ова агенција је објавила табелу осјећања које боје побуђују у људима, као и табеларни преглед компанија у зависности од доминатних боја њихових производа.

Жута, рецимо, буди оптимизам и зато је користе успјешне компаније попут Ферарија, Бест Беја, Мекдоналда.

Црвена изазива узбуђење и асоцира на младост и она је заштитни знак Кока-коле, Кенона, КФЦ, Вирџина, Келогса.

Плава одражава моћ и повјерење, и зато су је одобриле многе фармацевтске куће, али и инфор-

матичке фирме ХП, Интел, ИБМ, или банке Америкен Експрес, ЈП Морган и друге. С друге стране, поједине банке користе зелену или наранџасту, јер оне асоцирају на креативност.

Осим поменутих значења, ове боје могу бити и другачије тумачене, што зависи и од подкултуре, традиције и других фактора.

Жута осим што буди оптимизам, побуђује и неспокојство, тврде стручњаци, па је посебно погодна за рекламирање кредитних бироа.

Црвена боја се најчешће користи приликом оглашавања распродаја како би се истакла хитност догађаја, а жута како би се привукла пажња пролазника.

Како је објашњено у студији, козметичке куће воде рачуна о укусу клијената, па су зато мушки препарати обично плаве боје јер је то омиљена боја великог дијела мушке популације.

Честе амбалаже љубичасте боје женских козметичких производа нису случајност јер, према истраживањима, то је омиљена боја већине жена.

Иноваторка осмислила “супер пуњач”

Осамнаестогодишња Есха Кхаре је добила награду од 50.000 долара за изум који похрањује енергију, а потом је за само 20 или 30 секунди у потпуности празни. Ради се о такозваном суперкапацитару који може похрањивати велику количину енергије у малом простору дуже вријеме, а када је потребно пражњење, то се остварује веома брзо. Он траје 10.000 циклуса пуњења и пражњења, у поређењу са 1.000 циклуса конвенционалних батерија које је могуће пунити. До сада је Есха свој уређај користила

за напајање ЛЕД диоде, а у будућности очекује да ће се уграђивати у мобилне телефоне и друге преносне уређаје који се користе у свијету, те тиме омогућити њиховим корисницима да буду мање зависни од пуњача.

ДЕПОЗИТ

полагање новца у банку или штедионицу.

...

ОСНОВНА СРЕДСТВА

сва имовина која је дужег вијека и није финансијска. Основна средства су обично зграде, земљишта, опрема, возила и намјештај.

...

ПРЕДУЗЕТНИЧКА ПРАКСА

прикупљање капитала и његово коришћење у процесу производње или трговине за стицање добити.

...

ПОРЕЗ

заједнички израз за сва давања држави. Порезима се задовољавају расходи државе.

...

ПРИВАТИЗАЦИЈА

пренос власништва са државе на физичка или правна лица.

...

РАЧУНОВОДСТВО

функција у организацији или предузећу која евидентира, анализира, тумачи пословне догађаје и производи финансијске информације. Рачуноводство се може подијелити на књиговодство, финансијско рачуноводство и управљачко рачуноводство.

...

ШТРАЈК

прекид рада док се не испуне одређени захтјеви лица која учествују у штрајку.

...